

El doctor Joan Benach adverteix al Casino que la sanitat catalana és en venda

CRÀ'NICA. El professor del departament de Ciències Polítiques de la Universitat Pompeu Fabra i màster en Salut Pública, **Joan Benach**, convidat per la **Plataforma en Defensa de la Sanitat Pública del Bages**, va presentar ahir el llibre del qual n'és coautor, ***La sanidad está; en venta***, un opuscle que pretén avisar que fa anys que és en marxa el desmantellament de la sanitat pública, un procés accelerat per la crisi.

Joan Benach, amb el llibre entres les mans, al costat del cartell de la xerrada. Foto: Ramon Aran

L'estat de la sanitat i la ideologia que hi ronda van ser el focus d'una conferència realitzada ahir a la sala d'actes del Centre Cultural de la biblioteca del Casino. Benach va acudir-hi a presentar el llibre, del qual **El Pou Digital** va publicar **una ressenya pocs dies després de sortir al mercat**.

El primer a prendre la paraula davant d'un públic que omplia la petita sala fou **Josep Fuentes**, portaveu de la Plataforma en Defensa de la Sanitat Pública del Bages. Fuentes va recordar els objectius de l'entitat, que es basen en la denúncia de les retallades en un àmbit tan sensible com el sanitari, però la plataforma no es satisfà només amb aquesta tasca: "intensem proposar alternatives" que vagin més enllà del curt termini, va explicar. Per evitar que el model sanitari perdi qualitat, va proposar "una fiscalitat molt més progressiva, que pagui més qui en té més".

Cal una aproximació ideològica en la salut

El doctor Benach, director del Grup d'Investigació en Desigualtats en Salut (GREDS), del qual sorgí el llibre *La sanidad está en venta*, va explicar, en primer lloc, que els autors sentien "una necessitat ètica i política d'actuar" en un camp en què s'instal·lava el discurs **neoliberal** que qualifica tot el que és públic d'**ineficient i antiquat**. No és un llibre descriptiu, mancat d'ideologia, va voler dir Benach, sinó fruit de "les ganes de canviar les coses davant d'una situació de por i de pessimisme".

Benach va advertir que no és el mateix la salut pública que la sanitat pública. La salut és responsabilitat col·lectiva: és la suma de les salut individual dels ciutadans. I la sanitat pública és l'accés que es té als tractaments destinats a prevenir o a curar patologies.

Boi Ruiz culpa les víctimes

Dit això, pel doctor, "hi ha un entramat ideològic, mediàtic i financer molt obscur que justifica el títol", que la sanitat és en venda. Benach, que s'ha especialitzat en l'anàlisi de les desigualtats en salut, remarcà una idea que, segons ell, els poders polítics i econòmics veten: "la salut és un problema de grup social", no una qüestió merament individual. Ell assegura que la "ideologia biomèdica dominant" es dedica a "culpabilitzar la víctima", és a dir, el malalt, tot traslladant el missatge que la salut és cosa d'un mateix i, si hom no es cuida prou, vénen les malalties. "En un màster de Salut Pública, **Boi Ruiz** hauria d'estar suspès", va etzibar l'expert pel fet que Ruiz ha transmès missatges d'aquesta mena en declaracions als mitjans.

El discurs mèdic als mitjans

Segons l'investigador del GREDS, el discurs dominant als mitjans és el que atribueix les malalties a "factors genètics" o als "estils de vida". Per Benach, ni una cosa ni l'altra no són realment rellevants. "Els factors genètics són absolutament menors en termes de salut pública i els estils de vida són condicionats per factors socials", va sentenciar. Benach va assenyalar que "els pobres fumen més i són més obesos", una conclusió que, científicament, segons l'expert, "ja no és discutible" arran de l'existència de nombrosos estudis. El doctor en va citar un segons el qual "a Barcelona hi ha barris que tenen vuit anys més d'**esperança de vida**" que d'altres. Uns barris que acullen ciutadans amb estàndards de vida més elevats.

*Joan Benach parlava mentre Josep Fuentes, de la Plataforma, se'l mirava. Foto: **Ramon Aran***

Les malalties tenen causes polítiques

Per tant, per Benach cal atacar les causes polítiques que fan que es generin desigualtats en salut: "**no tria qui vol, sinó qui pot**", advertia. El conferenciant va recordar que a Espanya es va obtenir el "dret universal a la sanitat pública" els anys 80 "gràcies a les lluites socials", un dret que, segons l'òptica de Benach, és en retrocés. El sistema públic espanyol s'apropa al nord-americà, diu Benach, pel qual la sanitat no "és un dret, sinó una **mercaderia**". L'investigador afirma que les grans corporacions i governs han tractat de "treure suc d'allà on es pugui" a partir del descens dels ingressos des de la desfavorable conjuntura econòmica dels anys 80. L'economia "no productiva", és a dir, sectors com l'educació o la sanitat, és on "els capitalistes saben que es poden fer diners", perquè la gent, forçosament, ha de requerir aquests serveis.

El poder de les farmacèutiques

Benach va apuntar cap a "l'enorme poder econòmic i polític" de les grans empreses. Segons ell, si a Espanya hi ha un consum tan ingent de fàrmacs, és per la influència de les companyies farmacèutiques. "**Hi ha milers de fàrmacs que són perfectament inútils**", va reblar. Però, tot i admetent que l'actual sistema públic "és millorable", "no és l'excusa per carregar-nos-el". Benach creu que pitjor que un monopoli públic només pot ser un monopoli privat i més en un àmbit tan sensible com el de la salut.

*Es va preparar un taulell amb diversos exemplars del llibre La sanidad está en venta . Foto: **Ramon Aran***

La lluita de classes, vigent

El doctor va citar el tercer home més ric del món, l'especulador **Warren Buffet**, que va admetre que encara "hi ha lluita de classes" i que qui guanyava era la seva, la de les grans fortunes. Benach va recordar que Espanya genera un 93% del que cada país de la UE, de mitjana, produeix. Però la dada és important si es comparada amb el fet que Espanya destina només un 70% en despeses socials del que de mitjana hi destinen la resta. Benach, per tant, va insistir que realment hi ha camí per millorar el sistema públic i equiparar-lo a la resta d'Europa i no pas per substituir-lo. El que passa, segons ell, és que el missatge dominant denosta tot el que és públic.

Les retallades no són l'important

"No veiem retallades, que són la punta de l'iceberg del que passa. Veiem un procés de demolició de la sanitat pública", un procés que segons l'autor va començar en l'època Aznar. "Fins ara ha estat com una gota malàisia, un procés lent i constant", tot i que, per Benach, es pot convertir en un "raig que ens arrossegarà a tots", sobretot a partir de reials decrets com l'últim aprovat pel PP. Aquesta estratègia es deu al fet que "si es canviés el model públic d'un dia per l'altre, hi hauria una revolució".

Andreu Mas-Colell: "Aprofiteu-ho"

L'excompany de Benach a la UPF, Andreu Mas-Colell, va ser un dels citats per l'autor. Va recordar una conferència al **Cercle d'Economia** de l'actual conseller d'Economia i exrector de la UPF en què Mas-Colell citava un article del diari *Expansión* que assegurava que la tendència natural del sistema públic és expandir-se com un gas per tot els àmbits que restin lliures. El conseller advertia els empresaris que "els poders polítics ara tenen dificultats per expandir-se. Doncs aprofiteu-ho". Per Benach, hi ha una clara voluntat de privatitzar la sanitat i, davant d'això, cal lluitar-hi.

G. Soros: "Els mercats voten cada dia"

Benach va citar repetidament el catedràtic de Ciència Política de la UPF i prologuista de *La sanidad está en venta*, **Vicenç Navarro**, per dotar-se d'autoritat en l'argumentació que les coses es poden fer d'una altra manera, que hi ha alternatives. **"La solució és política: lluitar per un sistema en què hi hagi més democràcia. Votar cada quatre anys és una broma"**, apuntava Benach, que va citar el gran inversor **George Soros** per entendre que cal una alternativa política a l'aparent acció apolítica dels mercats. Soros va dir fa un temps que "els mercats voten cada dia", que influeixen ara i adés en l'acció dels governs i, davant d'això, Benach pensa que cal aconseguir que la ideologia en qüestions socials sigui "mínimament comuna", cosa que permeti "una mobilització suficientment potent". L'expert no és conscient de la dificultat i els riscos que suposa demanar una ideologia única, tot i que ell pensa que el sistema ara ja el propugna, el pensament únic en qüestions socials.

Marinaleda, l'exemple que tot és possible

L'expert en sanitat va posar d'exemple Marinaleda, un poble de l'Andalusia profunda que recentment ha aparegut molt als mitjans arran de l'entrada del seu alcalde i de diversos agents sindicals a un Mercadona i haver-se'n endut queviures per repartir entre els més necessitats. Benach va recordar que Marinaleda està situada enmig de les terres dels grans latifundistes andalusos i que només va acabar aconseguint **terres comunals** després d'ocupar-les un dia sí, l'altre també durant 10 anys. Benach va remarcar que ara aquest poble de 3.000 habitants gairebé no té atur perquè la gent treballa en la cooperativa municipal i, a més, disposa de sanitat pública. En canvi, els mitjans l'acusen del que no s'hauria de fer, es queixa Benach. Per ell, és l'exemple que cal lluitar per aconseguir el que vols. Perquè, recorda, Marinaleda s'ho ha guanyat a pols.

Amb la independència tot seguiria igual o pitjor

Davant d'una pregunta del públic, Benach va considerar que l'auge de la qüestió nacional "és una jugada mestra" per no haver de parlar de temes socials. Mostrant-se partidari del dret a decidir, Benach afirma que "amb aquesta ideologia [la de CiU], el model [sanitari] amb una Catalunya independent estaria igual o pitjor".

"Cal tocar o la butxaca o la imatge"

Benach va cloure la conferència indicant que, si es vol lluitar, cal fer "les accions més precises possibles". I el que és més precís, per ell, és organitzar campanyes que afectin els negocis de l'alta burgesia o perjudiquin les imatges de les empreses. Així és com ell creu que es poden aconseguir coses.

Quan Benach va acabar la conferència, gairebé la meitat del públic va marxar després d'aplaudir, sense quedar-se al col·loqui Foto: Ramon Aran

